

Call no: B. (NS)H389

Author: Kastel Franko, Asher Yitshak ben Yaakov Hayim.

Title: Seder ha-Pragmatikah, eleh ha-hukim veva-torot ... mi-shenat 5555 ... taamod le-shesh shanim ha-baot ...

כותר: סדר הפראגמטיקה, אלה החוקים והתורות ... משנת חמשת אלפים וחמש מאות וחמשים וחמש ... תעמוד ... לשש שנים הבאות ...

Imprint: [Mantua : s.n., 5555 i.e. 1795]

Collation: 1 broadside ; 52 x 38 cm.

הערות: סוג הגליון: חוקי צנע. מקומות: מנטובה, מנטובאנו.

Subject: Sumptuary laws (Jewish law).
Sumptuary laws - Italy - Mantua.

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

סדר הפראנמאטיקה

אלה החוסים והתורות אשר קיימו וקבלו עליהם ועל זרעם מעי הוועד כללי יצוי אשר נועדו יחדיו בבית הוועד אור ליום שני ושנים ועשרים לחדש כסליו משנת המשת אפים וחמש מאות וחמש ליצירה המסכים ליום יד לחדש דיצימברי אף תשיצד למנינם אשר על משמרתה תעמוד הפראנמאטיקה הזאת לשש שנים הכאות היינו מחדש מרצו התקנה הביעל עד חום כל חדש פכר'ארו התק'סא . וזאת התורה אשר כל יחיד מיחיד קהלנו יצא הייב לשמור מאוד ולעשות ככל אשר הורו ותקנו לכל יחיד לחייו הכללי ועל שכם מעי הממו ומע' הו'קי יצוי הוטל לפקוח בעין השגחתם שלא יעברו תחת יחלפו חק' ומי שיעבור במזיד במשך הזמן הנל באיזה פרט מפרטיה עבריו הוא כדן עובר על הקנרת צבור ולא יהוייבו לנהוג בו דין עבריו רק כשיכריזו עליו ומאז לא יחזור להכשרו כי אם בהסכמת מעי בני הוועד קטון יצוי ולשומעים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב ושומע אליהם ישכן בטח ושאנן מפחד רעה :

ואלה הדברים אשר הושמו לפנייהם על פי הבלוטא'ציוני כנהוג :

עינינו הראות עסקי ההולכים הלים מדי יום ביומו בעינותי הרבים והרצאות השתדלו עלו על צוארנו ורבים מעמי הארץ הורו וחרר לבשו אשר לא ברר ולא ידעו ולא יבינו לעת המוט רגלם להיות הרוצאה יתירה על השבט ולא שתי לבם להתנהג ברצנע לכת כאשר לכל נבון אשר יכלכל דבריו במשפט יאות ובוחר לנר הזים כפי מצבנו לכן למען עשות הישר והטוב בעיני אלהים ואדם ולהטיב לבני קהלנו יי ישמרו הסכמתנו בוד יי הטובה עלינו ככל אשר יתבאר בס'ד ידיו נא מעשינו לרצון לפני אלהינו ונמצא חן וטוב בעיני אלהים ואדם אכיר :

משפט האנשים

הסעודה ורק בסעודה שלישית ביום שבת קדש יוכלו לקיימה ברגים . וכל מיני פירות מרוקחים ושירי'פאטי ואפילו ביון שרוף אק'הו'יט'ו בלעו נאסרו לנמרי וכן כל מיני מתיקה חוץ מסוויא'דרי וקונפ'יטי . מעלות הרבנים והחברים נר'ו אשר יש להם שכר עמלם מהק'י יסבו כפעם בפעם בסעודת ליל יום ש'ק של נישואין וכן בסעודת מילה באיזה יום שתהיה יסבו זה אחר זה כפי מדרגתם ונשמע קולם בדברי תורה ונשא בם את השלחן :

אסור יהיה לכל אדם ללבוש סקאר'לטו בין בכנר העליון בין בכנר התחתון בין בסרביל . ורק זה הותר הקורפ'טו של רובי'צו סקאר'לטו וכמו כן נאסרו המלנושים הנקראים וילא'דה וסופ'דא'טוד'ס מויל'טו של משי אך מותרים יהיו מויל'טו של צמר נפן ופיל'פא ובלבד שלא יהיו מצבע סקאר'לטו או משני צבעים ומאלו הצבעונים הותרו בלבד בקלא'די מוילא'די ונלימא . הרי הם בכל יראה וכל ימצא הנוצות הנקראים פינאקיר'דה וכן הקוקא'דרי בכובעים ואסרו ג'כ הפת'יי מאבנים הנקראים ברי'לי וקבו כן המאנ'צוני ורק הותרו לחצאין מ'ו'י מאנ'צ'י : כל מיני קרסים של כסף וזהב ואבנים טובות בכל מקום נאסרו חוץ מהחוק בלבד . וכל כסף וזהב הרי הוא בכל יראה וכל ימצא בכל מיני ברגים :

סדר נשים

ביום המילה מי שאין לו עסק במצוה לא יוכל להררין דבר קטון או גדול ואלו בלבד יכולים לשלוח מנות לילדת היינו הוריה אחיה אחיותיה וניסיה והורי אבי הבן אחיו אחיותיו וניסיו וכמו כן האורחים . בפנימ'ק'יטא הנהוגה לא תהיה הרוצאה יותר משמונה עשרה ליטרים . ובלילה שלפני המילה לא יתנו הקא'פי או משקה אחר אלא למיילת המינים אשר הם סביב לשלחן לא זולת . ולאחרים הנמצאים שמה וכמו כן כשמכניס הנרות של שעה כמנהג ק'ק אשכנזים זה יתנו רק כף א' סמנדים קמנים קונפ'יטי'ני בלע'ו . ביום בשעת מילה יוכלו ליתן לכל הנמצאים שם בין אנשים בין נשים קא'כ'ן או משקה אחר מסוויא'דרי או סט'לה וזה שמו'ו אשר יקראו לו טריוול'טו . וזאת התורה נס בהכנס הנער בר מצוה . ובמשלוח מנות מהחתן אל הכלה או מואת לזה לא תעריף הרוצאה על ששים ליטרים . ביום הפרים מלבד התשורות למעלות בני תורה יוכל כל אחר מיחיד קהלנו לקיים מצות ומשלוח מנות בשלוח שלשה רונות לשלשה אנשים לא יותר . וכשתלך לבקר אשה אל רעותה אפילו האורחות בכל' וטן הרי בכי יותן קא'פי או משקה אחר מסוויא'דרי או ביסקו'טינו תמורתו . הכלה כשתלך לבית בעלה תוכל להררין לחמיה ולהמותה דווקא בתת לכל אחד מהם חלק אחד בלבד בלי קרסי כסף וזהב :

לא ועלה על לבושהו שמוץ זהב וכסף והקרסים הובלנה לשום ממתכת וכמו כן נאסרו כל מיני פיל'פא וויל'טו . והותרו מהם הסנעלים של יום הכפורים ותשעה באב . והמנ'צ'א ובתי הידים וויל'טו'ש'ינו על הרפק או על הצואר . והקופ'טו והמנ'צ'יא ויהבא'רינו והגורני'ציוני הותרו מכל מין חוץ מכסף וזהב ציור או ריקום . הנואר'ניציוני מכנר שלם הכל בכלל לא יעלה שיויו יותר מסאה וחמשים לטרים ושכר הדי'ט בכלל . הק'פ'יי והק'פ'יוני לא יעלה שיויו משבעים ושנים לטרים עם שכר מלאכת העשיה ואסורים מכל וכל הפינא'קי בכל מקום וכן לא יעשו סן ו'לו או מכל דבר שיעלה על הדעת וכמו כן נאסר על הראש כל מיני פרום או שנולים פו'דרי או ספ'יקי מכל מיני מתכות ורק לענין הבגדים מי שיש לה כבר תתנהג כמשפט האנשים האמור למעלה . כל מיני פאל'מי ובוק'טי לפני החיק נאסרו להלוטין ורק לכתולות הותר בר אחד ממין אחד מפרחים הטובים או מעשה אומן כל עוד שבבית ישכנו הנליון . ומשפט הכלות יתבאר לפנינו : לא תצא אשה הרוצה לא כמורה שעות אור'ל'ציוני ולא באצטו'ק'י ובניט'דרי משום מיני מתכות במקום הנראה לעין וכן לא תצא אשה ביום כמבואות הצרנו בין ארבעה שערים ראשיים או הוצה לה בלא צינר'אלו ארוך שיכסה את כל ראשה וכן לא תצא שמה סבלי סינר שחוד נתון על בגדיה אם לא שיהיה הכנר מנשי כולו שרור וכשהולכות ללוח את הכלה בלילה לבית בעלה תוכלנה לילך סבלי הינר שרור וכן המשרתות והיחבות בחנות ונשי בני הכפרים פטורות הנה : הבתולות יתירות מעשר שנים ופתורות ממש עשרה די להן בסעיף קטן קל'פא בל'עו . לא תשאנה בצוארן לא מין אחד אבנים טובות או פנינים ושתייהן יחד אסור לזונן אפילו לא טובות הנה . בראש נאסר כל מין תכשיט פרחים או כפתורים מאבנים או פנינים מכל וכל . דצמידים הותרו מזהב ופנינים או גראנא'טי עם הסג'ר פו'ד'טו וכמו כן הותרו להן קדסי החלוק והפונ'י' מהמנעלים מן ברי'לי . באצבעותיהן הותרו שלש טבעות חוץ מטבעת הקדושוין . לא תמצאנה ברגים כנ'ל יותר מארבע נשים יחדיו הרוצה . אמנם כשהולכות ללוח את הכלה או היולדת יוכלות להיות ארבע בלעדה ורק בלילה בלוח הכלה לבית בעלה אין קצבה :

דיני הכלה

בעלי ברית של בעל ברית ראשון הן ביום המילה הן ביום פורים הן ביום השבעות הכל בכלל לא יעריפו משתי מאות וארבעים ליטרי' וכרונות רמולק קצבה ניתן להם מאה ועשרים ליטרים והבעל ברית שני לא יוציא יותר מאי'כעיים ליטרים וכולם הרי הם בכל יוסף מאיו סביבה ועילה שתהיה אך חק אם אבי הבן או היולדת יהיו הבעלי ברית לא ניתן לרבר קצבה . האמנם האב וכל שכן בעל ברית אחר לא יוכל לרכוש בסך הנ'ל שום מיני מתיקה רק קונפ'יטי משקרים :

הכלה משפט אחר יהיה לה עם שאר נשים אך בזאת נאות לה לשאת לפני חיקה בליל יום השוכין ובשבעת ימי הנשואין אונות פרחים רטובים או מעשה אומן . המשורכת לתן חיצון בהיות משורכת בעיר הזאת כל עוד שבבית ישכנו הנליה מותרת בכל אף אם יהיה שם בנופיא וכן הכלה חיצונית אחדי בואה העירה יום ראשון ויללו עמו : ובבואה לא יצאו לקראתה אלא כמספר ארבעה בין אנשים ונשים חוץ מהמשרתים ולא ישמשו במרכבות נאות . ובכל דבר ותנהגו בהצנע לכת :

משתאות

חבל נוגנים אקאר'יטיא בלעו ברבים נאסרה לנמרי רק בנישואין ובליל פורים הותרה וכמו כן בליל לכת הכלה לבית החתן ובכלם אחר נטילת רשות ממע' מטוני הק'קי : המבולח נאסר בכל זמן בין אנשים ונשים ורק הותר לאומן המלמד ולבני משפחה אחר דווקא בימים הנזכרים וברשות כנ'ל . על דבר הצחוק דתי חמלק הנם עושים ומי יבא אחריו המלק מעלת ווטמות הקיסר והמלק יר'ה את אשר כבר עשרו בצדק ומשפט ומשרים ואלה מוסף לאיסור כל מין שחוק במקומות המפורסמות או בחנויות חוץ מחול המועד אסרו חג חנוכה ופורים כי באלה אסרו לא תוסף עליו .

בנישואין ובכרית מילה לא יעלו על השלחן רק שני מיני אוכלין פורטא'טי בל'עו שניהם בשר או שניהם דג לא וולת חוץ מן פפרות קודם הסעודה

האורחים היוצאים מן העיר

אחד מיחיד קהלנו שיוצא חוץ לעיר הותר לו הכל ביום צאו וביום בואו לילותיהם ואם מתעכב באיזה כפר אשר במעמד הלוח יותר משבוע אחד חוץ מיום צאתו ובואו יתנהג בכל חקי הפראנמאטיקה הזאת . האורחים הבאים לגור באקראי ולא להשתקע בעיר הזאת או באיזה כפר מן המעמד ער משך שלושים יום אחר ביאתם פטורים יהיו מתורת הפראנמאטיקה אך אם יתעכבו יותר כבני העיר יחשבו כל עוד שלא יתנו להם רשות מע' מטוני הק'קי מידי שנה בשנה . אם ילכו מן העיר ולא יתמהמרו החוצה יותר משלושים יום יחייבו ליטול רשות סחרש כנ'ל :

כל האיכורים הנזכרים בפראנמאטיקה הזאת וזכנו חוץ מן הבית אשר דרים שמה . אמנם יחולו בבית עצמו אפילו בבית הדירה אם יהיה שם כנופיא כנון בשבוע שהולכות לבקר היולדת או כיצא בזה ובכלל האיסור יהיו כל איש ואשה מבני קהלנו יצוי של מנומכה ומנומכאנו בן או בת מעשר שנים ומעלה : זמעי הוכי' נתנו כח ותצומות למע' הוק'י להוסיף איסור על איסור אם יראה בעין שכלם שהשעה צריכה לכך וביא'ו שיהיה מעתה כאילו נגמר והוסכם בוכי' כולו עד חום הזמן המונבל לפראנמאטיקה הזאת :

והיה זה שלום אור ליום שני . כ"ב לחדש כסלו משנת התק"נה לבריאת העולם .

שני אשר יצחק כנעס'ין יעקב חיים קאסטיל פראנקו ג'ל סוגר סק'פ

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע